

Nadere wijziging van de Kinderbijslagwet voor loontrekkenden en de Wet op de loonbelasting 1964

(Het buiten de kring van verzekerden onderscheidenlijk van loonbelastingplichtigen brengen van degenen, die als lid van de bemanning van een vissersvaartuig aanspraak hebben op een aandeel in de besomming)

MEMORIE VAN ANTWOORD

(Ingezonden 8 januari 1974)

Nr. 5

De ondergetekenden namen er nota van, dat de tot de P.v.d.A.-fractie behorende leden het juist achtten, dat, nu zich een meningsverschil voordoet tussen de twee hoogste rechtscolleges over de toepassing van de Kinderbijslag voor loontrekkenden (K.W.L.), de wetgever maatregelen neemt om tot een oplossing te komen.

De aan het woord zijnde leden wezen erop, dat bij de behandeling van de wet van 23 april 1971, *Stb.* 241, de toenmalige bewindsman het wenselijk oordeelde, dat de Kinderbijslagwet voor loontrekkenden (een volksverzekering) op alle maatschapsvissers van toepassing zou blijven, terwijl het bedrijfsleven daartegen ook geen bezwaren had. Op de vraag van deze leden, of de eerste ondergetekende een andere mening is toegedaan, waaraan zij nog de opmerking toevoegden, dat het nu ontstane probleem ook zou kunnen worden opgelost door maatschapsvissers nadrukkelijk onder de werking van de in het geding zijnde wetten te plaatsen, wordt het volgende medegedeeld.

In de verzekeringsplicht van de maatschapsvissers ingevolge de K.W.L. werd bij de wet van 23 april 1971, voornoemd, geen wijziging gebracht, omdat het uit een oogpunt van coördinatie van de premieheffing, welke door de belastingdienst plaatsvindt, met de heffing van loonbelasting minder wenselijk werd geacht hier een uitzondering te treffen, terwijl aan een zodanige uitzondering ook geen behoefte bestond, omdat de K.W.L., ook naar de mening van de visserijwereld, de verhoudingen binnen de maatschap niet wezenlijk verstoort.

Door het in de memorie van toelichting genoemde arrest van de Hoge Raad van 1 maart 1972 en de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep van 17 april 1972, is nu echter bij de toepassing van artikel 4, eerste lid, onder *f*, van de K.W.L. toch discoördinatie ontstaan.

Gegeven de situatie, dat de meeste maatschapsvissers reeds niet meer onder de overige sociale werknemersverzekeringswetten vallen, terwijl op grond van het eerdergenoemde arrest van de Hoge Raad evenmin loonbelasting c.q. premie voor hen is verschuldigd ingevolge de Wet op de loonbelasting 1964 en de K.W.L., ligt het naar de mening van de eerste ondergetekende voor de hand om deze lijn door te trekken en hen ook van het recht op kinderbijslag ingevolge de K.W.L. uit te sluiten. Daarbij dient niet uit het oog te worden verloren, dat de betrokkenen zich zelf als zelfstandige zien. Het behoeft dan ook geen verwondering te wekken, dat de belanghebbende visserijorganisaties met de uitzondering van de verzekeringsplicht ingevolge de K.W.L. hebben ingestemd.

Overigens moge er de aandacht op worden gevestigd, dat de maatschapsvissers op grond van de Algemene Kinderbijslagwet als iedere andere ingezetene, aanspraak op kinderbijslag blijven behouden ten behoeve van hun derde en volgende kinderen. Alleen de aanspraak op kinderbijslag voor de eerste twee kinderen komt door de uitzondering van de verzekeringsplicht ingevolge de K.W.L. – welke wet, anders dan de aan het woord zijnde leden opmerkten, geen volksverzekering, doch een werknemersverzekering is – te vervallen.

De vraag, of de voorgestelde wijziging niet in strijd is met het kabinetsbeleid, waarbij de koers is gericht op volksverzekeringen, terwijl de toepassing van de sociale zekerheids-

wetten met betrekking tot zeevissers zich, aldus de aan het woord zijnde leden, steeds verder gaat bewegen in de richting van uitzonderingen en ontheffingen, wordt ontkennend beantwoord. De bestaande volksverzekeringen, waaronder ook de Algemene Kinderbijslagwet, blijven immers onverkort op de maatschapsvissers van toepassing, terwijl de in voorbereiding zijnde volksverzekering inzake arbeidsongeschiktheid uiteraard ook op de maatschapsvissers van toepassing zal zijn.

Door de leden van de P.v.d.A.-fractie werd voorts herinnerd aan de door de toenmalige Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid bij de behandeling van de wet van 23 april 1971 gedane toezegging om na enige tijd de Kamer te informeren over het aantal maatschapsvissers, dat bij het Sociaal Fonds voor de Maatschapvisserij (S.F.M.) is verzekerd. Deze leden vroegen tevens een overzichtelijke vergelijking te overleggen van de verstrekkingen van enerzijds het Sociaal Fonds voor de Maatschapvisserij (S.F.M.) en anderzijds de sociale werknemersverzekeringswetten.

Naar aanleiding hiervan wordt medegedeeld, dat uit ingewonnen informatie is gebleken, dat ruim 95 pct. van het totaal aantal maatschapsvissers van ruim 2100 is aangesloten bij het S.F.M. De verstrekkingen van genoemd Fonds worden hieronder vermeld, waarbij tevens is aangegeven wat de verstrekkingen bij arbeidsongeschiktheid zijn ingevolge de wettelijke sociale verzekeringen. Opgemerkt wordt hierbij nog, dat de verzekeringnemer bij het S.F.M. de keuze heeft tussen een verzekering met hoge dekking en een verzekering met lage dekking.

Vrijwel in alle gevallen, waarin voor een lage dekking is gekozen, hebben de verzekerden individueel of collectief dekkingen lopen bij verzekeringsmaatschappijen, welke samen met de dekking bij het S.F.M. uitgaan boven de hoge dekking bij het S.F.M. Deze verzekeringsovereenkomsten dateren van vóór de oprichting van het S.F.M.

S.F.M.	Ziektewet	W.A.O.
<i>1. Uitkering gedurende de eerste 52 weken van de arbeidsongeschiktheid</i>		
f 300 per week (hoge dekking)	80% van f 65,17 (6 dagen per week) = f 312,81 per week	—
f 210 per week (lage dekking)		—

2. Uitkering gedurende arbeidsongeschiktheid na 52 weken

Verzekerde uitkering (rente) ook hier f 300 of f 210 per week	—	Uitkering bij volledige arbeidsongeschiktheid ter hoogte van 80% van 100/106 maal het dagloon. Voor die maatschapsvissers, die een inkomen genieten, dat gelijk is aan of hoger ligt dan het maximumdagloon van f 132,05 – hetgeen in het algemeen het geval is – bedraagt de uitkering 80% van $\frac{100}{106} \times f 132,05 = f 99,66$ per dag of f 498,30 per week.
--	---	---

Bij arbeidsongeschiktheid van:	—
15–25% 12½%	} van de rente
25–35% 25%	
35–45% 37½%	
45–55% 50%	
55–65% 62½%	
65–80% 80%	
80% of meer 100%	

Verhoging van de lopende uitkeringen jaarlijks met 3%.

Bij arbeidsongeschiktheid van:	
15–25% 10%	} van $\frac{106}{100} \times$ dagloon
25–35% 20%	
35–45% 30%	
45–55% 40%	
55–65% 50%	
65–80% 65%	
80% of meer 80%	

Verhoging van de lopende uitkeringen in overeenstemming met de gemiddelde loonstijging.

Op de vraag van de aan het woord zijnde leden, of er wettelijke voorschriften zijn, die het een schipper van een zeevissersvaartuig verbieden uit te varen, indien hij geen zekerheid heeft, dat de opvarenden zijn verzekerd tegen de gevolgen van ongevallen, ziekte en werkloosheid kan worden geantwoord, dat zulks niet het geval is. Een dergelijk voorschrift gold destijds wel met betrekking tot de verzekering tegen ongevallen toen de Zeeongevallenwet 1919, welke wet een privaatrechtelijk karakter had, van kracht was. Sedert de liquidatie van de Zeeongevallenwet en de inwerkingtreding van de W.A.O. bestaat echter aan een zodanig voorschrift geen behoefte meer.

Thans zijn de maatschapsvissers, indien voor hen geen verzekering bij het S.F.M. is afgesloten, van rechtswege verzekerd ingevolge de verschillende sociale werknemersverzekeringswetten. De opvarenden van het zeevissersvaartuig zijn derhalve altijd verzekerd, hetzij via een aansluiting bij het S.F.M., hetzij krachtens de wettelijke regelingen. Het uitoefenen van controle op het verzekerd zijn, is derhalve niet nodig.

De vraag van deze leden, of de eigenaar van een zeevissersvaartuig, ook indien op deel wordt gevaren, wettelijk aansprakelijk blijft voor de uitkeringen ingevolge de sociale werknemersverzekeringswetten bij het niet nakomen van de door het S.F.M. gestelde regels, wordt ontkennend beantwoord. Op grond van de bij de wet van 23 april 1971, voornoemd, in de Ziektewet, de W.A.O. en de Werkloosheidswet aangebrachte wijzigingen, is krachtens deze wetten niet verzekerd de maatschapsvisser, die tegen geldelijke gevolgen van arbeidsongeschiktheid is verzekerd bij het S.F.M. Is een dergelijke verzekering eenmaal tot stand gekomen, dan kan, zolang deze verzekering voortduurt, aan de sociale werknemersverzekeringen geen aanspraak op uitkering worden ontleend. Een wettelijke aansprakelijkheid van de eigenaar voor uitkeringen ingevolge de sociale werknemersverzekeringswetten komt daarom in deze situatie niet aan de orde. Krachtens het verzekeringsreglement van het S.F.M. is het Fonds echter bevoegd om, indien de verzekeringnemer in gebreke is en na schriftelijke aanmaning in gebreke blijft om enig door hem aan het S.F.M. verschuldigd bedrag volledig te voldoen, de verzekering, nadat een maand na de schriftelijke aanmaning is verstreken, zonder inachtneming van een opzegtermijn te beëindigen, ten gevolge waarvan alle aanspraken van de verzekerden komen te vervallen. Hiervan wordt krachtens de statuten van het S.F.M. mededeling gedaan aan het uitvoeringsorgaan der wettelijke sociale verzekering. Met ingang van de dag, waarop de verzekering bij het fonds komt te vervallen, zijn de opvarenden van rechtswege verzekerd ingevolge de Ziektewet, de W.A.O. en de Werkloosheidswet en kunnen zij, indien zij ook overigens aan de voorwaarden voor het recht op uitkering voldoen, aan die wetten aanspraak op uitkering ontleen.

Op de vraag van de aan het woord zijnde leden, ter zake van het op ruime schaal niet monstren van maatschapsvissers kan worden medegedeeld, dat zulks een probleem vormt, dat zich reeds vóór de invoering van de wet van 23 april 1971, voornoemd, voordeed.

De ondergetekenden kunnen echter mededelen, dat sinds enige tijd ambtelijk overleg plaats vindt tussen de Departementen van Justitie, van Verkeer en Waterstaat en van Sociale Zaken over de gehele rechtspositie van de maatschapsvissers. In het kader van dat overleg wordt onder meer aan het zo juist bedoelde probleem aandacht geschonken, zulks gelet op het grote belang van de veiligheid der vaart.

Niettemin zijn de ondergetekenden bereid de Minister van Justitie de vraag voor te leggen, of het, in afwachting van de resultaten van vorenbedoeld overleg, reeds thans mogelijk is maatregelen ter zake te bevorderen.

Deze leden merkten ten slotte nog op, dat bij hen ernstige twijfel bestaat, of de opvarenden van zeevissersvaartuigen, niet eigenaars van het vaartuig zijnde, vertegenwoordigd geacht kunnen worden door de Nederlandse Vissersbond. Naar de mening van de ondergetekenden ligt het niet op hun weg om hierover een uitspraak te doen. Wel kan hierbij worden aan-

getekend, dat de Sociale Verzekeringsraad bij alle gesprekken en hoorzittingen over de positie van de maatschapsvissers niet alleen schipper-eigenaren, doch zeer nadrukkelijk ook steeds een representatief te achten delegatie van maatschapsvissers, die geen eigenaar van het door hen bevaren schip waren, heeft uitgenodigd.

Van de zijde van de leden van de C.P.N.-fractie werd de vraag gesteld, of de in het wetsontwerp bedoelde categorieën vissers, al vallen zij onder de besomming, toch als werknemers moeten worden beschouwd. Naar aanleiding hiervan wordt medegedeeld, dat de meeste maatschapsvissers niet in een zuivere dienstbetrekking werkzaam zijn.

Hun arbeidsverhouding werd echter bij de totstandkoming van de W.A.O. voor alle sociale verzekeringswetten bij wijze van fictie tot dienstbetrekking geduid (ten gevolge waarvan de maatschapsvissers als werknemers moesten worden beschouwd), ten einde een zo groot mogelijke coördinatie te verkrijgen tussen de kring van verzekerden ingevolge de sociale verzekeringswetten enerzijds en de kring van loonbelastingplichtigen anderzijds. Het buiten de K.W.L. brengen van deze groep van personen heeft, waar het hier gaat om een zeer eigengeaarde groep, die niet met anderen kan worden vergeleken, naar het oordeel van de ondergetekenden generlei consequenties voor andere groepen.

Naar aanleiding van de opmerking van de aan het woord zijnde leden, dat het niet meer verlenen van een uitkering ingevolge de Kinderbijslagwet aan de maatschapsvissers, die verzekerd zijn krachtens de Ziektewet, de W.A.O. en de Werkloosheidswet, een wezenlijke achteruitgang in het inkomen van deze groep zal betekenen, moge erop worden gewezen, dat niet alleen aan de vorenbedoelde groep van wettelijk verzekerde maatschapsvissers, doch ook aan de maatschapsvissers, die, omdat zij verzekerd zijn bij het Sociaal Fonds voor de Maatschapsvisserij, niet onder de genoemde wetten vallen, geen kinderbijslag meer zal worden verleend. Zoals reeds eerder opgemerkt, hebben de belanghebbende organisaties zich met deze maatregel akkoord verklaard, omdat zij er begrip voor hebben, dat, nu er geen premie K.W.L. meer behoeft te worden betaald, het niet juist zou zijn nog wel aanspraak op kinderbijslag te verlenen. Er moge evenwel op worden gewezen, dat, nu voor de maatschapsvissers geen premie ingevolge de K.W.L. meer behoeft te worden betaald, de netto-besomming, en als gevolg daarvan ieders aandeel daarin, op een hoger bedrag uitkomt. Overigens kan nog worden opgemerkt, dat de inkomsten van de maatschapsvissers een sterk wisselend karakter hebben, zodat een vergelijking met de situatie, waarin nog wel kinderbijslag werd ontvangen, niet goed mogelijk is.

Met betrekking tot de vragen van deze leden over de financiële zekerheid van het S.F.M. kan worden medegedeeld, dat op dit fonds de bepalingen van de Wet op het Schadeverzekeringsbedrijf van toepassing zijn.

Op grond van de bepalingen van die wet zal het Fonds moeten voldoen aan de in die wet gestelde eisen betreffende financiële waarborgen. Deze houden in, dat er, naast een waarborgkapitaal, bij een in overleg met de Verzekeringskamer te kiezen bankinstelling een depot moet worden aangehouden tot ten minste het bedrag van de contante waarde van de voor rekening van het S.F.M. komende uitkeringen, indien en voor zover deze langer dan een jaar duren. Het S.F.M. heeft in verband met deze verplichting enige tijd geleden contact opgenomen met de instelling, waarbij deze risico's zijn herverzekerd. Op grond van de Wet op het Schadeverzekeringsbedrijf wordt er door de Verzekeringskamer op toegezien, of een onder de bepalingen van die wet vallend fonds aan de gestelde verplichtingen voldoet. Het lijkt daarom het beste thans de verdere gang van zaken op dit punt af te wachten.

De ondergetekenden namen nota van de mededeling van de leden, behorend tot de fractie van de P.P.R., dat zij akkoord gaan met de technische wijziging van, zoals zij dit noemden, ondergeschikte onderdeel van de Kinderbijslagwet voor loontrekkenden, doch dat naar hun mening aan een meer fundamentele en ingrijpende wetswijziging voorrang had moeten wor-

den verleend. In antwoord op de vraag van deze leden wanneer een dergelijke wijziging tegemoet kan worden gezien, wordt medegedeeld, dat het in het voornemen van de Regering ligt om tot een herstructurering van de kinderbijslagregelingen te komen.

Deze zal worden gezien tegen de achtergrond van het streven van het kabinet om tot een meer rechtvaardige inkomensverdeling te komen. Zodra het kabinet hierover tot een oordeel is gekomen, zal dit aan de Sociaal-Economische Raad om advies worden voorgelegd. Gezien het vorenstaande, kan thans nog niet worden aangegeven wanneer een herstructurering van de kinderbijslagregelingen kan worden tegemoet gezien.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken,

P. J. J. MERTENS.

De Minister van Financiën,

W. F. DUISENBERG.